

Dosarul nr. 1ra-20/2023
1-18204774-01-1ra-05012023

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:

Președinte: Țurcan Anatolie,
Judecători: Daguța Sergiu, Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Malanciuc Ion

a judecat, fără citarea părților, recursul împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, în cauza penală în privința lui

***Boacă Ralif X**, născut la xxxxxxxx, originar din r-nul X s. X, domiciliat în mun. X, str. X.*

Termenul examinării cauzei:

***Prima instanță:** 04.12.2018 -16.08.2021;*

***Instanța de apel:** 05.10.2021 - 04.10.2022;*

***Instanța de recurs:** 05.01.2023 - 17.10.2023.*

Asupra recursului menționat, instanța de recurs,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința din 16 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Boacă Ralif a fost condamnat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal la pedeapsa de 150 (una sută cincizeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității.

2. Instanța de fond a constatat că, Boacă Ralif *se învinuiește* de faptul că, efectuând serviciul militar în termen la Batalionului 1 mobil-operativ a Brigăzii-operative, deținând funcția de comandant al grupei 1 a plutonului 1 al companiei 2 a batalionului și gradul militar de sergent inferior, fiind superior după grad și funcția ocupată, față de militarul în termen al aceleiași unități militare, soldatul Grițuc Andrei, lunetist al grupei 2 plutonului 1 al companiei 2 a batalionului 1 mobil-operativ, la 14.10.2018, în jurul orelor 09 și 30 min., în timp ce se afla în magazia companiei 2 a batalionului 1 mobil-operativ, din str. Tighina mun. Chișinău, a încălcat grav cerințele art. 26 a Legii Republicii Moldova ”Cu privire la statutul militarilor”, art. 14, 15, 46, 94, 116 a

Regulamentului Serviciului superior al Forțelor Armate ale Republicii Moldova, art. 5 al Regulamentului Disciplinei Militare: care-1 obligă să respecte Jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să prețuiască onoarea unității militare, să păstreze demnitatea gradului și uniforme militare pe care o poartă; să fie disciplinat și vigilent; să prețuiască camaraderia militară, să respecte drepturile și libertățile tuturor cetățenilor; să nu-și permită deprinderi dăunătoare; să servească în permanență drept exemplu de înaltă cultură, modestie și cumpătate, să păstreze cu sfințenie onoarea militară, să-și apere demnitatea și să stimeze demnitatea celorlalți; să educe în permanență subordonații săi; să ofere personal exemplul de educație, de atitudine sânguincioasă față de serviciu, precum și ritualurile militare; să manifeste grijă pentru consolidarea prieteniei dintre militari; să dea dovadă de delicatețe și atenție față de subordonați, să nu admită în relațiile cu ei grosolanii, să îmbine exigența înaltă și principialitatea cu respectul demnității lor personale; să mențină în permanență o disciplină militară strictă și o stare moralpsihologică sănătoasă în cadrul efectivului; să întreprindă măsuri pentru prevenirea cazurilor de traumatism în cadrul efectivului; să asigure ordinea interioară în unitate; să contribuie la menținerea și la restabilirea ordinii regulamentare; să se comporte cu demnitate atât în unitatea militară, cât și în afara ei, să nu-și permită nici sie și nici altora să încalce ordinea publică, să contribuie pe toate căile la apărarea onorii și demnității cetățenilor, la menținerea prestigiului Forțelor Armate - în loc de aceasta sergentul inferior Boacă Ralif militar a admis intenționat lovirea subalternilor de către șef, în următoarele circumstanțe: La 14.10.2018, în jurul orelor 09 și 30 min., militarul în termen a Batalionului 1 mobiloperativ a Brigăzii-operative, comandant al grupei 1 a plutonului 1 de carabinieri ai companiei 2 de carabinieri, Boacă Ralif, deținând gradul militar de sergent inferior, fiind superior după grad și funcția ocupată, față de militarul în termen al aceleiași unități militare, soldatul Grițuc Andrei, în timp ce se afla cu ultimul în magazia companiei 2 a batalionului 1 mobil-operativ, sub pretextul întăririi disciplinei militare i-a aplicat soldatului Grițuc Andrei, lunetist al grupei 2 a batalionului 1 mobiloperativ o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng, însă fără leziuni traumatiche, drept motiv fiind faptul că, soldatul Grițuc Andrei la 07.10.2018, a sustras din compania 2 de carabinieri, două ținute militare de vară.

La fel, instanța de fond a mai constatat că, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile lui Boacă Ralif, în temeiul art. 368 alin. (1) Cod penal, *acte de violență săvârșite asupra militarului, adică lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.*

Prima instanță, studiind materialele cauzei penale, a reținut că fapta inculpatului Boacă Ralif în comiterea actelor de violență săvârșite asupra militarului Grițuc Andrei, fiind analizată prin prisma veridicității, pertinentei, utilității și concludenței probelor prezentate, nu și-a găsit confirmare în ședința de judecată, în limitele încadrării juridice prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal.

Astfel, prima instanța a conchis că acțiunile inculpatului Boacă Ralif, manifestate prin actul de violență asupra militarului Grițuc Andrei, urmează a fi reîncadrate în prevederile art. 369 alin. (1) Cod penal, după indicii - *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare,*

încălcare care s-a manifestat prin acte de violență, or de către organul de urmărire penală a fost oferită o încadrare juridică greșită a faptei inculpatului, în baza art. 368 alin. (1) Cod penal, după indicii lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

3. Apel a declarat procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Aliona Railean prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea soluționării chestiunii legate de calificarea acțiunilor inculpatului și anume calificarea acțiunilor acestuia conform art. 368 alin. (1) Cod penal, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care să fie dispusă condamnarea inculpatului Boacă Ralif pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal.

3.1. În susținerea apelului a invocat că reîncadrarea juridică a faptei infracționale, comise de către Boacă Ralif din art. 368 alin. (1) Cod penal în art. 369 alin. (1) Cod penal, nu este oportună în speță, deoarece potrivit doctrinei, obiectul juridic principal al art. 368 Cod penal, îl reprezintă sistemul de subordonare militară și disciplina militară, iar obiectul juridic secundar - integritatea corporală sau sănătatea persoanei, vinovatul în acest mod atentează la relațiile de subordonare militară, cauzând daună sănătății persoanei.

Procurorul a mai menționat în apel că, Boacă Ralif, deținând gradul militar de sergent inferior, fiind superior după grad și funcția ocupată, față de militarul în termen al aceleiași unități militare, soldatul Grițuc Andrei, în timp se ce afla cu ultimul în magazia companiei 2 a batalionului 1 mobil-operativ, sub pretextul întăririi disciplinei militare i-a aplicat soldatului Grițuc Andrei Sergiu, lunetist al grupei 2 a plutonului 1 al companiei 2 a batalionului 1 mobil - operativ o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng, însă fără leziuni traumatice, drept motiv fiind faptul, că soldatul Grițuc Andrei la 07.10.2018, a sustras din compania 2 de carabinieri, două ținute militare de vară. Latura obiectivă a infracțiunii se realizează prin aplicarea violenței nepericuloase pentru viața militarului, exprimată prin vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar. Numărul și caracterul loviturilor aplicate, nu are relevanță la calificarea infracțiunii, de ele se poate ține cont la numirea pedepsei făptuitorului. Infracțiunea se consideră consumată din momentul aplicării de lovituri sau cauzării vătămarilor corporale. În speța dată făptuitorul Boacă Ralif i-a aplicat soldatului Grițuc Andrei, o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng. Subiectul infracțiunii este special, el fiind militarul care permanent sau provizoriu, după funcție sau grad militar, este șef persoanei, asupra căreia se aplică actele de violență. Latura subiectivă a infracțiunii se exprimă prin vinovăție intenționată, intenția putând fi atât directă, cât și indirectă.

Consideră procurorul că în circumstanțele de fapt menționate, inculpatul Boacă Ralif a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 368 alin. (1) Cod penal, adică acte de violență săvârșite asupra militarului, adică lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

Menționează procurorul apelant că fapta infracțională săvârșită de către inculpatul Boacă Ralif, nu întrunește semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 369 alin.

(1) Cod penal, adică încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență.

4. Prin decizia din 04 octombrie 2022 Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus:

”Admite din alte motive apelul procurorului declarat împotriva sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 16 august 2021, casează parțial această sentință și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează.

Procesul penal în privința lui Boacă Raliț recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal se încetează în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12. 2021, cu liberarea acestuia de pedeapsa sub formă de 150 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Se mențin celelalte dispoziții ale sentinței.”

4.1. Instanța de apel, în sensul dat a reținut că potrivit actului de învinuire inculpatului i s-a incriminat infracțiunea prevăzută de art. 368 alin. (1) Cod penal, acte de violență săvârșite asupra militarului, adică lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, recalificând acțiunile infracționale ale inculpatului din prevederile art. 368 alin. (1) Cod penal în baza art. 369 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi - încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență.

În sensul dat instanța de apel a reiterat că potrivit actului de învinuire, militarul în termen Boacă Raliț, deținând gradul militar de sergent inferior, fiind superior după grad și funcția ocupată, față de militarul în termen al aceleiași unități militare, soldatul Grițuc Andrei, i-a aplicat soldatului Grițuc Andrei, o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng, însă fără careva leziuni traumatice.

Inculpatul Boacă Raliț, deși fiind superior după grad și funcție, nu era nemijlocit șeful soldatului Grițuc Andrei. Militarul în termen Boacă Raliț, era comandant al grupei 1 a plutonului 1 de carabinieri ai companiei 2 de carabinieri a Batalionului 1 mobil-operativ, pe când Grițul Andrei, își satisfacea serviciul militar în termen ca lunetist al grupei 2 a plutonului 1 al companiei 2 a Batalionului 1 mobil. Potrivit declarațiilor martorului Cojan Daniel, date în cadrul cercetării judecătorești, fiecare grupă, are comandantul său, respectiv între Boacă Raliț și Grițul Andrei nu existau relații de subordonare. Astfel, în cazul când militarul săvârșește acțiuni de încălcare ale regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, dacă între ei nu există relații de subordonare, situație aplicabilă speței examinate, aceasta săvârșește infracțiunea de încălcare a regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, prevăzută de art. 369 Cod penal.

În context Colegiul penal a instanței de apel a constatat că, instanța de fond judecând cauza penală, a examinat-o sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând

o soluție corectă de recalificare a acțiunilor infracționale ale inculpatului din prevederile art. 368 alin. (1) Cod penal în baza art. 369 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență*.

S-a stabilit faptul că acțiunile lui Boacă Ralif au fost îndreptate la încălcarea relațiilor sociale cu privire la respectarea, în timpul îndeplinirii serviciului militar, a regulilor statutare referitoare la relațiile dintre militari. Inculpatul Boacă Ralif a încălcat regulile statutare referitoare la relațiile dintre militari, între ei nu existau raporturi de subordonare. Circumstanțele aplicării actelor de violență în privința părții vătămate s-au constatat din însăși declarațiile inculpatului, date în cadrul ședinței de judecată, care a recunoscut că fiind copleșit de emoții, a aplicat o lovitură cu palma soldatului Grițuc Andrei, precum și depozițiile martorului Cojan Daniel, care a declarat că în urma unui conflict dintre Boacă Ralif și Grițuc Andrei, Boacă Ralif i-a aplicat lui Grițuc Andrei o lovitură.

La fel, s-a menționat că inculpatul Boacă Ralif întrunește condițiile stabilite de legiuitor pentru subiectul infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal, și anume este o persoană responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii, la 14.10.2018 avea vârsta de 22 ani, era militar și nu se afla în raport de subordonare față de victima infracțiunii.

Prin urmare, Colegiul penal a instanței de apel a constatat vinovăția inculpatului și a încadrat acțiunile acestuia în baza art. 369 alin. (1) Cod penal, conform indicilor calificativi *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, în timpul îndeplinirii serviciului militar, dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență*.

Instanța de apel a respins argumentele acuzatorului de stat în sensul că inculpatul fiind militar este permanent sau provizoriu, după funcție sau grad militar, șef persoanei, asupra căreia se aplică actele de violență, or în speță s-a constatat că inculpatul Boacă Ralif fiind militar nu se afla în raport de subordonare față de victima infracțiunii, astfel că acțiunile inculpatului se încadrează în baza art. 369 alin. (1) Cod penal, *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari, în timpul îndeplinirii serviciului militar, dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență*.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat faptul că concluziile primei instanțe sunt motivate și argumentate din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal a fost dovedită în cadrul procesului penal, astfel faptele reținute prin sentință, întrunesc elementele infracțiunii respective. A mai stabilit că instanța de fond justificat a concluzionat că persoana vinovată poate fi corectată și reeducată prin aplicarea unei pedepse sub formă de 150 (una sută cincizeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Instanța de apel a notat că în cadrul ședinței în instanța de apel inculpatul a depus cererea prin care solicită aplicarea Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a

XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021, aceasta fiind contrasemnată și de avocat.

În sensul dat instanța de apel a constatat că, inculpatul întrunește prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021, potrivit căruia procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, or sancțiunea prevăzută la art. 369 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsă sub formă de munca neremunerată în folosul comunității de la 60 la 240 ore sau cu închisoare de până la 3 ani.

S-a considerat că urmează a fi admisă cererea inculpatului cu privire la aplicarea amnistiei, deoarece sunt întrunite toate criteriile de aplicabilitate ale legii nominalizate în privința inculpatului Boacă Ralif, carte la data de 14.10.2018 a comis infracțiunea prevăzută la art. 369 alin. (1) Cod penal, care se pedepsește cu munca neremunerată în folosul comunității de la 60 la 240 ore sau cu închisoare de până la 3 ani. Inculpatul a manifestat căință față de fapta infracțională comisă, și-a manifestat personal acordul în scris la aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24 decembrie 2021.

Circumstanțele de fapt ale cauzei deferite judecării, se încadrează în prescripțiile generale ale Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, iar procesul urmează a fi încetat, cu liberarea inculpatului Boacă Ralif de pedeapsa sub formă de 150 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu *recurs* de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, care invocând incidența pct. **6)** și **12)** a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală (redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012 și până la 01.09.2023), solicită casarea deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului Boacă Ralif cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

5.1. În motivarea recursului ordinar declarat a invocat că acuzarea contestă decizia instanței de apel considerând-o neîntemeiată în partea ce ține de recalificarea acțiunilor inculpatului Boacă Ralif.

Reîncadrarea juridică a faptei infracționale, comise de către Boacă Ralif din art. 368 alin. (1) Cod penal în art. 369 alin. (1) Cod penal o consideră incorectă, deoarece fapta infracțională săvârșită de către inculpatul Boacă Ralif, nu întrunește semnele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod penal, adică încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență.

A menționat recurentul că, Boacă Ralif, deținând gradul militar de sergent inferior, fiind superior după grad și funcția ocupată, față de militarul în termen al aceleiași unități militare, soldatul Grițuc Andrei, în timp ce se afla cu ultimul în magazia companiei 2 a batalionului 1 mobil-operativ, sub pretextul întăririi disciplinei militare i-a aplicat

soldatului Grițuc Andrei Sergiu, lunetist al grupei 2 a plutonului 1 al companiei 2 a batalionului 1 mobil – operativ, o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng, însă fără leziuni traumatice, drept motiv fiind faptul, că soldatul Grițuc Andrei la 07.10.2018, a sustras din compania 2 de carabineri, două ținute militare de vară.

Recurentul a notat că, latura obiectivă a infracțiunii se realizează prin aplicarea violenței nepericuloase pentru viața militarului, exprimată prin vătămarea intenționată ușoară a integrității corporale sau a sănătății ori lovirea subalternului de către șef, precum și a șefului de către subaltern în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

În speță, Boacă Ralif i-a aplicat soldatului Grițuc Andrei, lunetist al grupei 2 a plutonului 1 al companiei 2 a batalionului 1 mobil - operativ o lovitură cu palma peste față în regiunea obrazului stâng. Subiectul infracțiunii este special, el fiind militarul care permanent sau provizoriu, după funcție sau grad militar, este șef persoanei, asupra căreia se aplică actele de violență. Latura subiectivă a infracțiunii se exprimă prin vinovăție intenționată, intenția putând fi atât directă, cât și indirectă.

Consideră recurentul că Boacă Ralif, prin acțiunile sale infracționale a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 368 alin. (1) Cod penal, adică acte de violență săvârșite asupra militarului, adică lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

6. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzie că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 424 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută *ori numai imputată* a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe

atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea judiciară constatată nu poate fi corectată de instanță de recurs.

În speță, potrivit rechizitoriului (f.d. 133-139, vol. I), Boacă Ralif este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 368 alin. (1) Cod penal.

Prin sentința din 16 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, Boacă Ralif a fost condamnat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa de 150 (una sută cincizeci) ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Fiind investit cu judecarea apelului acuzării, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău prin decizia din 04 octombrie 2022, a casat parțial sentința și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința lui Boacă Ralif recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 369 alin. (1) Cod penal a fost încetat în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12.2021, cu liberarea acestuia de pedeapsa sub formă de 150 ore muncă neremunerată în folosul comunității. În rest sentința a fost menținută fără modificări.

Din conținutul recursului declarat, instanța constată că procurorul a indicat în calitate de temeiuri de drept pentru casarea deciziei din 04 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, prevederile art. 427 alin. (1) pct. **6** și **12**) Cod de procedură penală (redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012 și până la 01.09.2023), potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului, dacă instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, cât și dacă faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Criticele procurorului, în esență, se referă la soluția de recalificare a acțiunilor inculpatului Boacă Ralif de la art. 368 alin. (1) Cod penal la art. 369 alin. (1) Cod penal.

Verificând motivele expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, instanța de recurs constată că acestea sunt întemeiate, la caz este incident motivul de casare invocat de procuror și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012 și până la 01.09.2023), deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție, judecând cauza în ordine de apel nu a sesizat și corectat erorile de fapt și de drept admise de prima instanță, le-a repetat și acceptat, nu

a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție care conține concluzii contradictorii în raport cu circumstanțele reținute în descriptivul hotărârii, iar acestea din urmă nu pot fi corectate în prezenta procedură, ori instanța de recurs nu poate substitui instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale, inclusiv prin agravarea situației inculpatului.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că instanțele de fond au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă deficiențele părții dispozitive a decizie pronunțate de instanța de apel, relevând că instanța vădit greșit a formulat soluția.

Or, având în vedere că instanța de apel a dispus casarea parțială a sentinței și nu a indicat exact în care parte hotărârea primei instanțe este desființată, nu poate fi stabilit cu claritate în care parte sentința se menține.

Totodată, Curtea de Apel pronunțând o nouă hotărâre a dispus încetarea procesului penal în privința lui Boacă Ralif în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 243 din 24.12. 2021, totodată aplicând procedeu procesual de liberarea inculpatului de pedeapsă aplicată, aserțiuni incompatibile într-o soluție unică.

Ținând cont de cele punctate, instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel contravine normelor de procedură penală, ori în urma dispunerii casării sentinței instanței de fond, instanța de apel a pronunțat o nouă hotărâre prin care pe de o parte a încetat procesul penal, acțiune procesuală ce se încadrează în prevederile art. 391 Cod de procedură penală (sentina de încetare), iar pe de altă parte, instanța de apel a liberat inculpatul de pedeapsa aplicată de prima instanța prin sentința pe care a casat-o însuși, acțiune procesuală ce se încadrează în prevederile art. 389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală (sentina de condamnare).

În asemenea condiții, instanța de recurs statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată în partea motivării soluției și dispozitivului care este expus neclar și prezintă deficiențe majore, ceea ce este incident cazului de casare invocat în speță și prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În al doilea rând potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

În conformitate cu prevederile art. 113 Cod penal, instanța de apel, era obligată să deducă din actele cauzei „(...)determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală”.

Una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea ei instanța trebuie să îndeplinească cerințele art. 394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală, în aceeași consecutivitate.

Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1) și 5), alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă: descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată.

Din conținutul *sentinței* rezultă că, instanța de fond la examinarea cauzei, deși a dispus recalificarea acțiunilor inculpatului Boacă Ralif de la art. 368 alin. (1) Cod penal la art. 369 alin. (1) Cod penal, în pofida acestor prescripții legale, în descriptiv nu a descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită a fi comisă de către inculpat, indicând că ”Boacă Ralif se învinuiește de faptul că, efectuând serviciul militar în termen...”, acestea fiind elemente ale unei sentințe de achitare, dar, în dispozitiv, s-a contrazis, dispunând *condamnarea* acestuia în baza art. 369 alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

Rejudecând cauza penală în fond, instanța de apel nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de prima instanță și, repetându-le întocmai, a conchis că ”La pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept...”, în circumstanțele potrivit cărora instanța de fond nu a constatat fapta considerată a fi comisă de către inculpat și de care se face vinovat.

În alt treilea rând, instanța de recurs constată că, deși prima instanța a recalificat acțiunile imputate inculpatului și a încadrat în drept acțiunile acestuia ca infracțiunea prevăzută de art. 369 alin. (1) Cod penal, conform semnelor constitutive - *încălcarea regulilor statutare cu privire la relațiile dintre militari dacă între ei nu există raporturi de subordonare, încălcare care s-a manifestat prin acte de violență*, iar instanța de apel a fost de acord și a menținut o asemenea încadrare juridică, instanța de apel nu a constatat în fapt (ca și instanța de fond) care anume reguli statutare cu privire la relațiile dintre militari au fost încălcate de către inculpat, și pentru încălcarea cărora inculpatul a fost recunoscut vinovat.

În alt patrulea rând, instanța de recurs constată din lucrările dosarului că, instanța de apel în decizia sa, doar a trecut în revistă mijlocele de probatorii administrate pe caz, fără a oferi propria apreciere a acestora așa cum o cer prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală și prevederile art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de

prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal (f.d. 5, vol.II).

Astfel, instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele și versiunile acuzării, menținând recalificarea acțiunilor inculpatului Boacă Ralif de la art. 368 alin. (1) Cod penal la art. 369 alin. (1) Cod penal.

Având la bază argumentele expuse supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că fiind pripite concluziile instanței de apel de a menține sentința în partea recalificării acțiunilor inculpatului Boacă Ralif la art. 369 alin. (1) Cod penal, or, sub acest aspect instanța de apel nu a cercetat fondul cauzei și apelul declarat, nu s-a expus asupra probelor administrate în speță, referindu-se superficial asupra acestora, fără a le descrie și a le aprecia conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fără a se expune concret care din probele prezentate se resping sau se admit, așa cum se stipulează în art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală.

Instanța sesizează și lipsa atât a aprecierii cât și lipsa poziției instanței de apel referitor la afirmația acuzatorului de stat în opinia căruia instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentului de bază invocat în apelul procurorului privind prezența relațiilor de subordonare între inculpat și partea vătămată, așa cum stabilește norma materială de la art. 368 alin. (1) Cod penal, și că din cumulul de probe administrate în cadrul cercetării judecătorești, se stabilește cu certitudine că Boacă Ralif este culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 368 alin. (1) Cod penal, acte de violență săvârșite asupra militarului, adică lovirea subalternului de către șef, în timpul când aceștia îndeplinesc obligațiile legate de serviciul militar.

Instanța de recurs menționează că, în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și a ajuns la concluzia că prima instanță a stabilit corect starea de fapt, acțiunile lui Boacă Ralif, just încadrându-le în dispoziția art. 369 alin. (1) Cod penal, urma să dezvăluie această concluzie expunându-și punctul de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a probelor și circumstanțelor cauzei penale precum și doar a preluat în text aspectele doctrinare cu privire la elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 369 alin. (1) Cod penal, lăsând fără apreciere aplicabilitatea aspectului teoretic nemijlocit speței examinate, în raport cu circumstanțele de fapt constatate.

În continuare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85). De asemenea, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale.

7. Astfel că la rejudecarea cauzei urmează să țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală care se referă la procedura de rejudecare și limitele acesteia, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea aprecierea cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate și să constate prezența sau lipsa vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, să aprecieze legalitatea probelor cercetate nemijlocit în ședința de judecată, ținând cont de motivele invocate în apel și dispozițiile expuse la pct. 6 al prezentei decizii și ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în strictă conformitate cu prevederile art. 414, 417 Cod de procedură penală.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, casează integral decizia din 04 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală în privința lui **Boacă Ralif X**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Malanciuc Ion

